Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 27. septembra 2012*

„Spoločná poľnohospodárska politika — Spoločná organizácia trhov — Výrobcovia cukru a izoglukózy — Výpočet výšky produkčných odvodov — Platnosť spôsobu výpočtu zohľadňujúceho výšky fiktívnych náhrad za množstvo vyvezeného cukru bez náhrady — Spätná pôsobnosť právnej úpravy — Výmenný kurz — Priznanie úrokov“

V spojených veciach C-113/10, C-147/10 a C-234/10,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podané rozhodnutiami Finanzgericht Düsseldorf (C-113/10) (Nemecko), High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (C-147/10) (Spojené kráľovstvo) a Tribunal de grande instance de Nanterre (C-234/10) (Francúzsko) z 22. februára, 12. marca a 6. mája 2010 a doručené Súdnemu dvoru 2. a 29. marca a 12. mája 2010, ktoré súvisia s konaniami:

Zuckerfabrik Jülich AG (C-113/10)

proti

Hauptzollamt Aachen,

British Sugar plc (C-147/10)

proti

Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs,

a

Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (C-234/10)

proti

Directeur général des douanes et droits indirects,

Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia A. Prechal, K. Schiemann, L. Bay Larsen (spravodajca) a C. Toader,

* Jazyky konania: nemčina, angličtina a francúzština.

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. júna 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Zuckerfabrik Jülich AG, v zastúpení: H.-J. Prieß a B. Sachs, Rechtsanwälte,

— British Sugar plc, v zastúpení: K. Lasok, QC, a G. Facenna, barrister,

— Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable, v zastúpení: N. Coutrelis, avocate,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Hathaway a H. Walker, splnomocnení zástupcovia,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a B Cabouat, splnomocnení zástupcovia,

— španielska vláda, v zastúpení: F. Díez Moreno, splnomocnený zástupca,

— litovská vláda, v zastúpení: R. Mackevičienė a R. Krasuckaitė, splnomocnené zástupkyne,

— rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: P. Rossi, B. Schima, D. Bianchi a K. Banks, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 27. októbra 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú najmä platnosti nariadenia Komisie (ES) č. 1193/2009 z 3. novembra 2009, ktorým sa opravujú nariadenia (ES) č. 1762/2003, (ES) č. 1775/2004, (ES) č. 1686/2005 a (ES) č. 164/2007 a ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov v sektore cukru na hospodárske roky 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 a 2005/2006 (Ú. v. EÚ L 321, s. 1).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov po prvé medzi Zuckerfabrik Jülich AG (ďalej len „Jülich“) a Hauptzollamt Aachen, po druhé medzi British Sugar plc (ďalej len „British Sugar“) a Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs (ďalej len „Rural Payments Agency“), a po tretie medzi Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (ďalej len „Tereos“) na jednej strane a Directeur général des douanes et droits indirects a Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers na druhej strane (Francúzsko) vo veci výšky odvodov zaplatených buď za všetky hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006, alebo za niektoré z nich.

Právny rámec

3 Článok 8 ods. 1 rozhodnutia Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200) stanovuje, že vlastné zdroje Európskeho spoločenstva, ako sú najmä odvody stanovené v rámci spoločnej organizácie trhov s cukrom, vyzbierajú členské štáty v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami uloženými v zákone, nariadení alebo správnom opatrení, ktoré sa prijme, ak je to potrebné, tak, aby spĺňalo požiadavky predpisov Spoločenstva.

4 Pokiaľ ide o uvedené odvody, to isté platí aj podľa článku 8 ods. 1 rozhodnutia Rady 2007/436/ES, Euratom zo 7. júna 2007 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 163, s. 17), ktoré, ako je stanovené v jeho v článku 10, zrušilo rozhodnutie 2000/597 s účinnosťou od 1. januára 2007.

5 Nariadenie Rady (ES) č. 1260/2001 z 19. júna 2001 o spoločnom organizovaní trhu v sektore cukru (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 03/033, s. 17, ďalej len „základné nariadenie“), ktoré bolo zrušené nariadením Rady (ES) č. 318/2006 o spoločnej organizácii trhov v sektore cukru (Ú. v. EÚ L 58, s. 1), stanovovalo najmä systém samofinancovania sektora cukru prostredníctvom produkčných odvodov.

6 V súlade s odôvodnením 11 základného nariadenia spoločný systém organizovania trhov v sektore cukru sa zakladá po prvé na zásade, že výrobcovia by mali niesť plnú finančnú zodpovednosť za straty, ktoré vzniknú každý hospodársky rok v dôsledku odpredaja tej časti produkcie Spoločenstva podliehajúcej kvóte, ktorá presahuje vnútornú spotrebu Spoločenstva, a po druhé na diferenciácii cenových záruk pre odpredaj, ktorá odráža výrobnú kvótu pridelenú každému podniku.

7 Podľa odôvodnenia 13 tohto nariadenia zásada finančnej zodpovednosti bola zaručená odvodmi výrobcov, ktoré sa odrážajú v povinnosti platiť základný produkčný odvod účtovaný na celú výrobu A a B cukru, limitovaného na 2 % intervenčnej ceny bieleho cukru, a odvod B účtovaný na produkciu B cukru maximálne do 37,5 % tejto ceny. Tieto obmedzenia v zásade neumožňovali dosiahnuť cieľ spočívajúci v samofinancovaní sektora za hospodársky rok, preto bolo v tomto prípade potrebné zaviesť platenie dodatkového odvodu.

8 Odôvodnenie 14 uvedeného nariadenia znie takto:

„V záujme rovnakého prístupu by sa mal dodatkový odvod vypočítať pre každý podnik na základe jeho podielu na tvorbe príjmov z produkčných odvodov, ktoré zaplatil v príslušnom hospodárskom roku. Preto by sa pre spoločenstvo ako celok mal určiť koeficient, ktorý bude predstavovať v danom hospodárskom roku pomer medzi celkovou zaznamenanou stratou a celkovým príjmom vytvoreným z produkčných odvodov. Je potrebné špecifikovať podmienky, za ktorých predajcovia cukrovej repy a cukrovej trstiny majú prispievať k eliminácii neuhradenej straty v príslušnom hospodárskom roku.“

9 Pokiaľ ide o výpočet odvodov, článok 15 základného nariadenia stanovoval:

„1. Pred koncom každého hospodárskeho roka sa zaznamená nasledujúce:

a) odhad produkcie cukru A a B, izoglukózy A a B a inulínového sirupu A a B priraditeľné príslušnému hospodárskemu roku;

b) odhad množstiev cukru, izoglukózy a inulínového sirupu daného k dispozícii na spotrebu v rámci spoločenstva v priebehu príslušného hospodárskeho roka;

c) exportovateľný zostatok získaný odčítaním množstva uvedeného v bode b) od množstva uvedeného v bode a);

d) odhad priemernej straty alebo príjmu za tonu cukru, čo sa týka exportných záväzkov, ktoré sa majú splniť v príslušnom hospodárskom roku.

Táto priemerná strata alebo príjem sa má rovnať rozdielu medzi celkovou hodnotou náhrad a celkovou hodnotou odvodov na celkovú tonáž príslušných exportných záväzkov;

e) odhad celkovej straty alebo príjmu získaný vynásobením exportovateľného zostatku uvedeného v bode c) priemernou stratou alebo príjmom uvedenými v bode d).

2. Pred koncom hospodárskeho roka 2005/2006 a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 10 (3), (4), (5) a (6)[,] sa kumulatívne zaznamená pre hospodárske roky 2001/2002 až 2005/2006 nasledujúce:

a) exportovateľný zostatok stanovený na základe konečnej produkcie cukru A a B, izoglukózy A a B a inulínového sirupu A a B a konečného množstva cukru, izoglukózy a inulínového sirupu daného k dispozícii na spotrebu v spoločenstve;

b) priemerná strata alebo príjem za tonu cukru vyplývajúce z príslušných celkových exportných záväzkov vypočítaných použitím metódy popísanej v druhom pododseku odseku 1 d);

c) celková strata alebo príjem získané vynásobením exportovateľného zostatku uvedeného v bode a) priemernou stratou alebo príjmom uvedenými v bode b);

d) celková čiastka základných produkčných odvodov a vybraných B odvodov.

Odhad celkových strát alebo príjmu uvedených v odseku 1 e) sa upraví rozdielom medzi hodnotami uvedenými v c) a d).

…

8. Podrobné pravidlá uplatňovania tohto článku sa prijmú v súlade s postupom uvedeným v článku 42 (2) a budú sa vzťahovať najmä na:

— hodnoty vybraných odvodov [hodnoty odvodov, ktoré sa majú vybrať – *neoficiálny preklad*],

…“

10 V nadväznosti na vyhlásenie rozsudku z 8. mája 2008, Zuckerfabrik Jülich a i. (C-5/06 a C-23/06 až C-36/06, Zb. s. I-3231), a uznesenie zo 6. októbra 2008, SAFBA (C-175/07 až C-184/07), Európska komisia prijala nariadenie č. 1193/2009, ktorým sa opravujú nariadenia Komisie (ES) č. 1762/2003 zo 7. októbra 2003, ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov v sektore cukru na hospodársky rok 2002/2003 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 254, s. 4), (ES) č. 1775/2004 zo 14. októbra 2004, ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov v sektore cukru na hospodársky rok 2003/2004 (Ú. v. EÚ L 316, s. 64), a (ES) č. 1686/2005 zo 14. októbra 2005, ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov, ako aj koeficientu dodatkového odvodu v sektore cukru na hospodársky rok 2004/2005 (Ú. v. EÚ L 271, s. 12), ktoré Súdny dvor vyhlásil za neplatné, rovnako ako nariadenie Komisie (ES) č. 164/2007 z 19. februára 2007, ktorým sa ustanovuje výška produkčných odvodov v sektore cukru na hospodársky rok 2005/2006 (Ú. v. EÚ L 51, s. 17), založené takisto na spôsobe výpočtu vyhlásenom Súdnym dvorom za neplatný, pokiaľ ide o hospodárske roky 2002/2003, 2003/2004 a 2004/2005. Komisia tak opätovne stanovila so spätným účinkom výšky produkčných odvodov pre sektor cukru na hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006.

11 Odôvodnenia 5 a 6 nariadenia č. 1193/2009 znejú takto:

„(5) V rozsudku z 8. mája 2008 v spojených veciach C-5/06 a C-23/06 až C-36/06 Súdny dvor dospel k záveru, že preskúmanie nariadenia Komisie (ES) č. 1837/2002 z 15. októbra 2002, ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov a koeficient dodatkového odvodu v sektore cukru na hospodársky rok 2001/2002 [*neoficiálny preklad*] [(Ú. v. ES L 278, s. 13)], neodhalilo nijaké skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jeho platnosť. Na stanovenie výšky produkčných odvodov v danom hospodárskom roku by Komisia vypočítala [Komisia vypočíta – *neoficiálny preklad*] priemernú stratu na základe celkových množstiev vyvezeného cukru vo forme spracovaných výrobkov, bez ohľadu na to, či v ich prípade existuje nárok na náhrady, alebo nie.

(6) Preto je vhodné, aby Komisia stanovila výšku produkčných odvodov a prípadne koeficient dodatkových odvodov pomocou tej istej metódy výpočtu, ktorá bola použitá v prípade hospodárskeho roku 2001/2002.“

12 Články 1 až 4 nariadenia č. 1193/2009 stanovujú výšky produkčných odvodov v sektore cukru na hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006.

13 Článok 3 nariadenia (ES) č. 1193/2009 stanovuje:

„Články 1 a 2 nariadenia (ES) č. 1686/2005 sa nahrádzajú takto:

‚…

Článok 2

Na hospodársky rok 2004/2005 sa výška koeficientu podľa článku 16 ods. 2 [základného] nariadenia… stanovuje na 0,25466 pre Českú republiku, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko a Slovensko a na 0,14911 pre ostatné členské štáty.‘“

14 Článok 6 nariadenia č. 1193/2009 stanovuje:

„Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 1 sa bude uplatňovať od 8. októbra 2003.

Článok 2 sa bude uplatňovať od 15. októbra 2004.

Článok 3 sa bude uplatňovať od 18. októbra 2005.

Článok 4 sa bude uplatňovať od 23. februára 2007.“

15 Všeobecný súd Európskej únie rozsudkom z 29. septembra 2011, Poľsko/Komisia (T-4/06, Zb. s. II-331 *), vyhlásil a rozhodol:

„Článok 2 nariadenia… (ES) č. 1686/205… zmenený a doplnený článkom 3 nariadenia… (ES) č. 1193/2009… sa zrušuje.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-113/10

16 Jülich je podnik, ktorý sa venuje výrobe cukru.

17 Rozhodnutiami z 21. októbra 2003, 26. októbra 2005 a 21. februára 2007 Hauptzollamt Aachen (Ústredný colný úrad v Aachene) vymáhal od podniku Jülich odvody za hospodárske roky 2002/2003, 2004/2005 a 2005/2006. Pokiaľ ide o tieto tri hospodárske roky, Hauptzollamt Aachen vychádzal z troch nariadení Komisie, a to z nariadenia č. 1762/2003 na hospodársky rok 2002/2003, z nariadenia č. 1686/2005 na hospodársky rok 2004/2005 a z nariadenia č. 164/2007 na hospodársky rok 2005/2006.

18 Keďže Jülich s produkčnými odvodmi stanovenými na tieto hospodárske roky nesúhlasil, podal proti rozhodnutiu z 26. októbra 2005 odvolanie a požiadal o zmenu rozhodnutí z 21. októbra 2003 a z 21. februára 2007. Uviedol, že nariadenia č. 1762/2003, 1686/2005 a 164/2007 sú neplatné, pretože Komisia nesprávne stanovila odvodové sadzby.

19 Rozhodnutiami z 28. a 29. decembra 2009 Hauptzollamt Aachen na základe nariadenia č. 1193/2009 stanovil výšku produkčných odvodov, ktoré má Jülich zaplatiť za hospodárske roky 2002/2003, 2004/2005 a 2005/2006.

20 Podnik Jülich podal proti týmto rozhodnutiam žalobu na Finanzgericht Düsseldorf s tvrdením, že nariadenie č. 1193/2009 je neplatné.

21 Keďže Komisia pri úprave odvodových sadzieb nanovo vypočítala nielen celkové množstvá záväzkov na vývoz, ale aj celkové výšky náhrad na hospodárske roky vo veci samej, pričom zohľadnila fiktívne náhrady za vývozy bez náhrad, vnútroštátny súd pochybuje o zlučiteľnosti takejto úpravy so zásadou práva Únie zákazu retroaktivity takejto úpravy, lebo ide nad rámec podmienok uložených už citovaným rozsudkom Zuckerfabrik Jülich a i. a uplatňuje sa na už skončené hospodárske roky.

22 Rozhodnutím z 2. marca 2010 Finanzgericht Düsseldorf rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je nariadenie… č. 1193/2009… platné?“

Vec C-147/10

23 Podnik British Sugar, výrobca výrobkov v sektore cukru, podal na súde návrh, aby mu Rural Payments Agency vrátil produkčné odvody za cukor zvýšené o úroky, ktoré zaplatil navyše za hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006.

24 Keďže British Sugar sa opieral o svoj výklad už citovaného rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i., vypočítal, že preplatok za hospodárske roky 2002/2003 až 2005/2006 predstavuje približne 12 531 000 eur bez úrokov.

25 Rural Payments Agency uvádza, že nariadenie č. 1193/2009 v súčasnosti stanovuje právny vzorec na výpočet preplatku dlžného podniku British Sugar a je záväzný pre dotknuté osoby, ako aj pre vnútroštátny súd. Tvrdí, že v súlade s uvedeným nariadením suma, ktorá sa má vrátiť British Sugar, predstavuje 366 590,79 GBP a že len táto suma mu má byť vrátená.

26 Podľa British Sugar je nariadenie č. 1193/2009 neplatné najmä preto, lebo obsahuje tú istú základnú vadu, akou je vada, pre ktorú Súdny dvor vyhlásil nariadenia č. 1762/2003, 1775/2004 a 1686/2005 za neplatné. Metóda výpočtu, ktorá bola prijatá v tomto nariadení, najmä výpočet „priemernej straty za

tonu“ uvedenej v článku 15 ods. 1 písm. d) základného nariadenia, sa zakladá na hypotetických stratách zodpovedajúcich vývozným náhradám, ktoré boli fiktívne dostupné, ale nikdy neboli skutočne zaplatené. Nariadenie č. 1193/2009 teda umelo zvýšilo celkovú stratu uvedenú v článku 15 ods. 1 písm. e) základného nariadenia.

27 Navyše Komisia nemala právomoc prijať nariadenie č. 1193/2009 na základe základného nariadenia najmä preto, lebo toto nariadenie bolo zrušené a v čase prijatia nového nariadenia už nebolo účinné. V prípade, že nie je stanovená právomoc na základe základného nariadenia, právomoc stanoviť výšku produkčných odvodov patrí podľa článku 43 ZFEÚ Rade.

28 Okrem toho nariadenie č. 1193/2009 je neplatné aj preto, lebo vyžaduje, aby sumy, ktoré nie sú stanovené v eurách, boli vrátené podľa výmenných kurzov platných v čase, keď bol preplatok na odvodoch pôvodne vypočítaný, a nie platných v čase vrátenia sumy.

29 Rural Payments Agency tvrdí, že vzhľadom na skutočnosť, že nariadenie č. 1193/2009 zrejme preberá systém stanovený nariadením č. 1837/2002, ktorého preskúmaním neboli zistené nijaké skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jeho platnosť, možno predpokladať, že metóda, ktorú stanovuje, bola takto Súdnym dvorom implicitne potvrdená.

30 Pokiaľ ide o relevantný výmenný kurz (euro/GBP), treba uplatniť ten, ktorý platil v čase, keď boli určené pôvodné odvody výroby cukru.

31 Napokon Rural Payments Agency uvádza, že British Sugar nemožno priznať úroky z preplatku na odvodoch, ktorý sa mu má vrátiť. Akékoľvek vrátenie preplatku tomuto podniku sa spája s vrátením zodpovedajúcej platby vyplatenej Rural Payments Agency zo strany Komisie v súlade so systémom vlastných zdrojov Spoločenstva. Ak v právnej úprave Únie neexistuje nijaký právny základ týkajúci sa vlastných zdrojov, ktorý umožňuje členským štátom vymáhať od Komisie úroky v súvislosti s takýmto vrátením, Rural Payments Agency zastáva názor, že rovnaká zásada sa má uplatňovať na akékoľvek vrátenie platby v prospech British Sugar.

32 Za týchto podmienok High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je nariadenie [č. 1193/2009] vzhľadom na [už citovaný] rozsudok [Zuckerfabrik Jülich a i.] a [už citované] uznesenie [SAFBA] neplatné?

2. Je nariadenie [č. 1193/2009] vzhľadom na právny základ jeho prijatia, ktorým je [základné] nariadenie, neplatné?

3. Má sa príslušný výmenný kurz a dátum prepočtu pri výpočte náhrady za preplatky produkčných odvodov v sektore cukru za hospodárske roky 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 a 2005/2006 určiť podľa práva Európskej únie? V prípade kladnej odpovede, má sa článok 6 nariadenia [č. 1193/2009] vykladať v tom zmysle, že vyžaduje zaplatenie náhrady podľa výmenných kurzov platných v čase pôvodného nesprávneho výpočtu preplatku odvodu? V prípade kladnej odpovede, je článok 6 nariadenia [č. 1193/2009] platný?

4. V súvislosti s úrokmi:

[a]) Bráni právo [Únie] osobe v postavení žalobcu vymáhať úroky z preplatkov uskutočnených na základe neplatného nariadenia Komisie od vnútroštátneho orgánu, ktorý je príslušný vyberať produkčné odvody, za okolností, v ktorých uvedený vnútroštátny orgán nemôže vymôcť úroky z príslušných súm, ktoré mu má vrátiť Komisia?

[b]) Ak je odpoveď na [štvrtú otázku písm. a)] kladná, bráni právna úprava [Únie] týkajúca sa vlastných zdrojov [rozhodnutie 2000/597… a jeho vykonávacie nariadenie (ES) č. 1150/2000] vnútroštátnemu orgánu, ktorý je príslušný vyberať produkčné odvody, vymáhať úroky zo súm, ktoré mu má za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, vrátiť Komisia?

[c]) Ak je odpoveď na [štvrtú otázku písm. a)] záporná, bráni právo [Únie] vnútroštátnemu súdu alebo vnútroštátnemu orgánu vo výkone ich miery voľnej úvahy pri rozhodovaní o nepriznaní úrokov za takých okolností, keď rozhoduje o priznaní úrokov osobe nachádzajúcej sa v postavení žalobcu?“

Vec C-234/10

33 Keďže podnik Tereos, ktorý vyrába cukor, sa domnieval, že zaplatil príliš vysoké odvody za hospodársky rok 2004/2005 splatné na základe nariadenia č. 1686/2009, požiadal 2. mája 2007 o ich čiastočné vrátenie od Receveur des douanes et droits indirects de Gennevilliers. Keď Tereos na svoju sťažnosť nedostal nijakú odpoveď, podal na Tribunal de grande instance de Nanterre žalobu, pričom sa domáhal neplatnosti nariadenia č. 1686/2005 a žiadal vrátenie preplatku vo výške 11 600 782 eur.

34 Po prijatí nariadenia č. 1193/2009 Tereos podal na uvedenom súde návrh so žiadosťou, aby sa tento súd skôr, ako bude rozhodnuté, obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania s otázkou týkajúcou sa platnosti nariadenia č. 1193/2009, pokiaľ ide o článok 15 základného nariadenia, a aby nariadil, aby mu bola vrátená čiastka vo výške 11 600 782 eur spolu s úrokmi z omeškania.

35 Podľa vnútroštátneho súdu sa možno domnievať, že Komisia v nariadení č. 1193/2009 neprepočítala odvody výslovným použitím metódy výpočtu uvedenej v článku 15 základného nariadenia, tak ako ho vyložil Súdny dvor v už citovanom rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i., ale použila metódu, ktorá bola uplatnená na hospodársky rok 2001/2002, keďže Súdny dvor uviedol, že preskúmaním nariadenia č. 1837/2002 neboli zistené nijaké skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jeho platnosť.

36 Tribunal de grande instance de Nanterre preto rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 15 ods. 1 písm. d) [základného] nariadenia vykladať v tom zmysle, že na účely výpočtu priemernej straty je potrebné pre všetky kategórie vyvezeného cukru vydeliť celkovú hodnotu skutočných nákladov celkovou hodnotou vyvezeného množstva, bez ohľadu na to, či za tieto množstvá boli skutočne zaplatené náhrady?

2. Je nariadenie č. 1193/2009 neplatné vzhľadom na článok 15 [základného] nariadenia preto, lebo stanovuje produkčné odvody za cukor vypočítané na základe priemernej straty, ktorá sa, pokiaľ ide o cukor vyvezený v rámci spracovaných výrobkov, vypočíta tak, že jednotková hodnota vývoznej náhrady za tieto výrobky sa vynásobí celkovými vyvezenými množstvami vrátane množstiev vyvezených bez poskytnutia náhrad, a nie tak, že sa skutočne vynaložené náklady vydelia celkovou hodnotou vyvezeného množstva s náhradami alebo bez náhrad?“

O spojení vecí C-113/10, C-147/10 a C-234/10

37 Keďže v prípade vecí C-113/10, C-147/10 a C-234/10 ide o súvisiace veci, ktoré majú ten istý predmet konania, uznesením predsedu štvrtej komory Súdneho dvora z 15. apríla 2011 boli spojené na spoločné konanie na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O jedinej otázke vo veci C-113/10, prvej otázke vo veci C-174/10 a dvoch otázkach vo veci C-234/10

38 Týmito otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či metóda výpočtu priemernej straty za tonu cukru, čo sa týka exportných záväzkov, ktoré sa majú splniť v príslušnom hospodárskom roku (ďalej len „priemerná strata“), prijatá Komisiou v nariadení č. 1193/2009, je v súlade so základným nariadením v zmysle, v akom ho vyložil Súdny dvor v už citovanom rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i. a v už citovanom uznesení SAFBA.

39 Podľa článku 15 ods. 1 písm. d) základného nariadenia sa priemerná strata má rovnať rozdielu medzi celkovou hodnotou náhrad a celkovou hodnotou odvodov na celkovú tonáž exportných záväzkov, ktoré sa majú splniť v príslušnom hospodárskom roku. Odhad celkovej straty sa podľa článku 15 ods. 1 písm. e) tohto nariadenia vypočíta vynásobením exportovateľného zostatku priemernou stratou.

40 Je nepopierateľné, že metóda výpočtu priemernej straty použitá pri tvorbe nariadenia č. 1193/2009 sa odlišuje v dvoch bodoch od metódy použitej pri tvorbe nariadení č. 1762/2003, 1775/2004, 1686/2005 a 164/2007.

41 Na jednej strane „celková tonáž exportných záväzkov“, ktorá je podľa článku 15 ods. 1 písm. d) základného nariadenia menovateľ pomeru umožňujúceho vypočítať priemernú stratu, v súčasnosti zahŕňa všetky exportné záväzky vrátane záväzkov, na ktoré sa nevzťahovala vývozná náhrada. Táto zmena spôsobu výpočtu priemernej straty je pritom, ako to navyše priznávajú aj všetky dotknuté osoby, ktoré predložili pripomienky, v súlade s článkom 15 ods. 1 písm. d) uvedeného nariadenia, ako ho vyložil Súdny dvor najmä v už citovanom rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i.

42 Na druhej strane „celková tonáž exportných záväzkov“ za cukor obsiahnutý v spracovaných výrobkoch, ktorá podľa článku 15 ods. 1 písm. d) základného nariadenia je súčasťou čitateľa pomeru umožňujúceho vypočítať priemernú stratu, vyplýva z trojfázového úkonu. Po prvé celkové množstvo exportných záväzkov pre uvedenú kategóriu cukru sa vydelí dvanástimi, pričom každá časť z tohto celkového množstva predstavuje jeden mesiac hospodárskeho roka. Po druhé takto získané číslo sa vynásobí výškou priemernej náhrady za každý mesiac splatnej pre tento druh vývozov v tomto mesiaci. Po tretie sa započítavajú výsledky každej z týchto mesačných hodnôt, aby sa dosiahla celková výška náhrad za každý hospodársky rok.

43 Komisia zdôrazňuje, že táto metóda výpočtu priemernej straty už bola použitá v minulosti, a to najmä v nariadení č. 1837/2002. Táto metóda bola pritom potvrdená Súdnym dvorom v už citovanom rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i., v ktorom Súdny dvor nezistil nijaké skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jeho platnosť.

44 Túto argumentáciu nemožno prijať.

45 Súdny dvor v už citovanom rozsudku Zuckerfabrik Jülich a i. totiž rozhodoval o platnosti nariadenia č. 1837/2002 len v miere potrebnej na odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené, pričom zohľadnil tvrdenia, ktoré mu boli predložené. Konkrétnejšie z bodov 61 a 63 tohto rozsudku vyplýva, že Súdny dvor rozhodoval o metóde, ktorú použila Komisia pri výpočte celkovej tonáže exportných záväzkov, a nie o všetkých prvkoch výpočtu priemernej straty. Ako uviedla aj generálna advokátka v bode 83 svojich návrhov, Súdny dvor neskúmal vzorec použitý na výpočet celkovej výšky náhrad, ktorý bol prevzatý v nariadení č. 1193/2009. Túto novú otázku preto treba preskúmať, aby bolo možné rozhodnúť o súlade posledného uvedeného nariadenia s článkom 15 ods. 1 písm. d) základného nariadenia.

46 Na tieto účely treba pripomenúť, že cieľom základného rozhodnutia je stanoviť systém samofinancovania nákladov na odpredaj zostatkov, ktorý zabezpečuje spravodlivým, avšak účinným spôsobom, aby sami výrobcovia v plnej miere financovali tieto náklady (rozsudok Zuckerfabrik Jülich a i., už citovaný, bod 44). Prijatá metóda výpočtu nemôže teda v praxi *a priori* viesť k stanoveniu celkovej straty vyššej, než sú výdavky spojené s náhradami, pokiaľ ide o odpredaj zostatku výroby v rámci Spoločenstva (rozsudok Zuckerfabrik Jülich a i., už citovaný, bod 60).

47 Navyše z článku 15 ods. 1 písm. e) základného nariadenia vyplýva, že celková strata sa získa vynásobením exportovateľného zostatku priemernou stratou. Z toho vyplýva, že akékoľvek zvýšenie hodnoty priemernej straty nevyhnutne vedie k zvýšeniu hodnoty celkovej straty.

48 Metóda výpočtu, ktorú použila Komisia, aby stanovila výšky odvodov v sektore cukru, ako ich stanovuje nariadenie č. 1193/2009, sa nezakladá na zohľadnení súm vývozných náhrad, ktoré boli zaplatené na účely zabezpečenia odpredaja množstva cukru nachádzajúceho sa v spracovaných výrobkoch, ktoré sú predmetom exportných záruk. Táto metóda spočíva v tom, že celému tomuto množstvu sa pridelí teoretická hodnota náhrady založená na priemere hodnôt, ktoré pravidelne stanovuje Komisia nezávisle od skutočného vyplatenia prípadnej náhrady a jej skutočnej výšky.

49 Pritom vzhľadom na skutočnosť, ako vyplýva aj zo spisu Riadiaceho výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov, že podstatná časť cukru nachádzajúca sa v spracovaných výrobkoch sa vyváža bez toho, aby došlo k vyplateniu dlžných náhrad, táto metóda výpočtu umelo zvyšuje celkovú výšku náhrad. Hodnota, ktorú prijala Komisia za celkovú výšku náhrad, už priamo nesúvisí s nákladmi, ktoré zaťažujú rozpočet Európskej únie na základe odpredaja zostatku cukru.

50 Treba pripomenúť, že celková hodnota náhrad je súčasťou čitateľa pomeru umožňujúceho vypočítať priemernú stratu. Navyše toto zvýšenie čitateľa nevyhnutne vedie k zvýšeniu hodnoty priemernej straty, a teda celkovej straty v rozpore s článkom 15 ods. 1 základného nariadenia.

51 Komisia tiež tvrdí, že bola nútená uplatniť túto metódu výpočtu v záujme zabezpečenia budúcnosti systému zavedeného uvedeným nariadením.

52 Toto tvrdenie však nemožno použiť. Z dôvodov uvedených v bode 49 tohto rozsudku postup spočívajúci vo vynásobení celkového mesačného množstva exportných záväzkov hodnotou priemernej splatnej náhrady v príslušnom mesiaci totiž nemožno považovať za pravdepodobnú hodnotu náhrad, ktoré budú vyplatené za cukor nachádzajúci sa v spracovaných výrobkoch.

53 Mechanizmus zavedený Komisiou v rozsahu, v akom v praxi *a priori* vedie k stanoveniu vyššej celkovej straty, než sú výdavky spojené s náhradami, ide nad rámec cieľa sledovaného základným nariadením a najmä spravodlivého financovania nákladov súvisiacich s odpredajom zostatkov výroby Spoločenstva spomenutého v bode 46 tohto rozsudku.

54 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na jedinú otázku vo veci C-113/10, na prvú otázku vo veci C-147/10 a na dve otázky vo veci C-234/10 odpovedať tak, že nariadenie č. 1193/2009, pokiaľ ide o ostatné ustanovenia, než sú ustanovenia jeho článku 3, ktoré už boli zrušené v dôsledku zrušenia článku 2 nariadenia č. 1686/2005 na základe rozhodnutia Všeobecného súdu v už citovanom rozsudku Poľsko/Komisia, je neplatné.

O druhej otázke vo veci C-147/10

55 Vzhľadom na odpoveď na jedinú otázku vo veci C-113/10, na prvú otázku vo veci C-147/10 a na dve otázky vo veci C-234/10 nie je potrebné odpovedať na druhú otázku vo veci C-147/10.

O tretej otázke vo veci C-147/10

56 Svojou treťou otázkou vo veci C-147/10 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa výmenný kurz uplatnený na výpočet náhrady z dôvodu preplatkov na produkčných odvodoch v sektore cukru má určiť podľa práva Únie a či sa článok 6 nariadenia č. 1193/2009 má vykladať v tom zmysle, že vyžaduje uplatnenie výmenného kurzu platného v čase, keď bola výška odvodov pôvodne stanovená.

57 V tejto súvislosti, pokiaľ ide o článok 6 nariadenia č. 1193/2009, ktorého neplatnosť bola vyhlásená v bode 54 tohto rozsudku, treba v každom prípade uviesť, že tento článok stanovuje deň účinnosti tohto nariadenia, ako aj dni, počnúc ktorými sa uplatňujú jeho články 1 až 4, a preto ho nemožno považovať za článok určujúci deň, ktorý sa zohľadňuje na účely stanovenia výmenného kurzu uplatniteľného na náhrady preplatkov na produkčných odvodoch v sektore cukru za hospodárske roky 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 a 2005/2006.

58 Navyše vzhľadom na skutočnosť, že uvedené odvody podľa článku 8 ods. 1 rozhodnutí 2000/597 a 2007/436 vyzbierajú členské štáty v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami uloženými v zákone, nariadení alebo správnom opatrení, ktoré sa prijme, ak je to potrebné, tak, aby spĺňalo požiadavky predpisov Únie, spory týkajúce sa náhrad súm vybratých na účet Únie spadajú do právomoci vnútroštátnych súdov a tie musia o nich rozhodnúť podľa ich vnútroštátneho práva tak z formálneho, ako aj z vecného hľadiska, pokiaľ právo Únie v danej oblasti nestanovuje inak (rozsudky z 21. mája 1976, Roquette frères/Komisia, 26/74, s. 677, bod 11, a z 12. júna 1980, Express Dairy Foods, 130/79, Zb. s. 1887, bod 11).

59 Zdá sa, že nijaké ustanovenie práva Únie nestanovuje pravidlá týkajúce sa výmenného kurzu uplatniteľného na výpočet neoprávnene vybratých náhrad za produkčné odvody v sektore cukru.

60 Keďže právo Únie danú oblasť neupravuje, prináleží vnútroštátnym orgánom a osobitne vnútroštátnym súdom v prípade náhrad za odvody, ktoré boli neoprávnene vybraté na základe právnych predpisov Únie vyhlásených za neplatné, vyriešiť akúkoľvek otázku súvisiacu s touto náhradou, akou je vyplatenie úrokov podľa ich vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa úrokovej sadzby a dňa, od ktorého sa majú úroky počítať (pozri v tomto zmysle rozsudok Express Dairy Foods, už citovaný, body 14 a 17).

61 Pri neexistencii právnej úpravy Únie prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu stanoviť podmienky, za ktorých majú byť takéto úroky zaplatené, najmä úrokovú sadzbu a spôsob výpočtu týchto úrokov (jednoduché úroky alebo zložené úroky). Tieto podmienky musia rešpektovať zásady ekvivalencie a efektivity, teda nesmú byť nevýhodnejšie ako podmienky pri podobných nárokoch založených na ustanoveniach vnútroštátneho práva, ako ani stanovené takým spôsobom, aby prakticky znemožnili výkon práv priznaných právnym poriadkom Únie (rozsudok z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i., C-591/10, bod 27).

62 Je to tak aj v prípade výmenného kurzu uplatniteľného na náhrady za preplatky na produkčných odvodoch v sektore cukru, ktorý má v zásade určovať vnútroštátny poriadok dotknutého členského štátu.

63 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku vo veci C-147/10 odpovedať tak, že pri neexistencii právnych ustanovení Únie v tejto otázke prináleží vnútroštátnemu právu dotknutého členského štátu určiť výmenný kurz uplatniteľný na výpočet náhrady z dôvodu preplatkov na produkčných odvodoch v sektore cukru.

O štvrtej otázke vo veci C-147/10

64 Svojou štvrtou otázkou vo veci C-147/10 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právo Únie bráni priznaniu úrokov zo súm, ktoré boli nedôvodne zaplatené na základe produkčných odvodov v sektore cukru stanovených neplatným nariadením, ak sa dotknutý členský štát nemôže domáhať vyplatenia príslušných úrokov z vlastných zdrojov Únie, a v prípade zápornej odpovede, či toto právo umožňuje vnútroštátnemu súdu alebo vnútroštátnemu orgánu nepriznať úroky na základe voľnej úvahy, ktorú im priznáva vnútroštátny právny poriadok.

65 Ak členský štát vybral dane v rozpore s pravidlami práva Únie, majú jednotlivci právo na vrátenie nielen neprávom vybratej dane, ale aj súm, ktoré boli tomuto štátu zaplatené alebo ním vybraté v priamej súvislosti s touto daňou. To zahŕňa aj straty spôsobené nemožnosťou disponovať peňažnými sumami v dôsledku predčasnej splatnosti dane (pozri rozsudky z 8. marca 2001, Metallgesellschaft a i., C-397/98 a C-410/98, Zb. s. I-1727, body 87 až 89; z 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Zb. s. I-11753, bod 205, ako Littlewoods Retail a i., už citovaný, bod 25).

66 Z tejto judikatúry vyplýva, že zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné vrátiť spoločne s úrokmi aj sumy daní vybraté v rozpore s právom Únie, je vyvodená z uvedeného práva (pozri rozsudok Littlewoods Retail a i., už citovaný, bod 26).

67 Teda nezávisle od otázky, či sa členský štát môže domáhať vyplatenia úrokov z vlastných zdrojov Únie, ktorú netreba v prejednávanej veci preskúmať, osoby podliehajúce súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie nedôvodne zaplatených súm v podobe produkčných odvodov v sektore cukru stanovených neplatným nariadením, majú takisto právo na zaplatenie zodpovedajúcich úrokov.

68 Uplatnenie voľnej úvahy vnútroštátnym súdom na odmietnutie zaplatenia úrokov zo súm, ktoré členský štát vybral na základe neplatného nariadenia, nemožno pripustiť z dôvodu, že tento členský štát sa nemôže domáhať vyplatenia zodpovedajúcich úrokov z vlastných zdrojov Únie.

69 V dôsledku toho treba na štvrtú otázku vo veci C-147/10 odpovedať tak, že podľa práva Únie osoby podliehajúce súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie nedôvodne zaplatených súm v podobe produkčných odvodov v sektore cukru stanovených neplatným nariadením, majú takisto právo na zaplatenie zodpovedajúcich úrokov. Vnútroštátny súd nemôže v rámci svojej voľnej úvahy odmietnuť vyplatenie úrokov zo súm, ktoré členský štát vybral na základe neplatného nariadenia, z dôvodu, že tento členský štát sa nemôže domáhať vyplatenia zodpovedajúcich úrokov z vlastných zdrojov Únie.

O trovách

70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Nariadenie Komisie (ES) č. 1193/2009 z 3. novembra 2009, ktorým sa opravujú nariadenia (ES) č. 1762/2003, (ES) č. 1775/2004, (ES) č. 1686/2005 a (ES) č. 164/2007 a ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov v sektore cukru na hospodárske roky 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 a 2005/2006, pokiaľ ide o ostatné ustanovenia, než sú ustanovenia jeho článku 3, ktoré už boli zrušené v dôsledku zrušenia článku 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1686/2005 zo 14. októbra 2005, ktorým sa stanovuje výška produkčných odvodov, ako aj**

koeficientu dodatkového odvodu v sektore cukru na hospodársky rok 2004/2005, na základe rozhodnutia Všeobecného súdu Európskej únie v rozsudku z 29. septembra 2011, Poľsko/Komisia (T-4/06), je neplatné.

2. **Pri neexistencii právnych ustanovení Únie v tejto otázke prináleží vnútroštátnemu právu dotknutého členského štátu určiť výmenný kurz uplatniteľný na výpočet náhrady z dôvodu preplatkov na produkčných odvodoch v sektore cukru.**

3. **Podľa práva Únie osoby podliehajúce súdnej právomoci, ktoré majú právo na vrátenie nedôvodne zaplatených súm v podobe produkčných odvodov v sektore cukru stanovených neplatným nariadením, majú takisto právo na zaplatenie zodpovedajúcich úrokov. Vnútroštátny súd nemôže v rámci svojej voľnej úvahy odmietnuť vyplatenie úrokov zo súm, ktoré členský štát vybral na základe neplatného nariadenia, z dôvodu, že tento členský štát sa nemôže domáhať vyplatenia zodpovedajúcich úrokov z vlastných zdrojov Európskej únie.**

Podpisy